

2. Przewidywane warunki rozwoju działalności w 2009 roku

Spowolnienie gospodarcze

Rok 2009 będzie okresem głębokiej recesji w największych gospodarkach świata, m.in. w strefie euro i USA. Przedłużające się osłabienie koniunktury za granicą będzie miało negatywny wpływ na sytuację w polskiej gospodarce. Tempo wzrostu gospodarczego znacznie wyhamuje w porównaniu do lat poprzednich.

Konsumpcja

Konsumpcja prywatna będzie stopniowo słabła, głównie jako efekt negatywnych zmian na rynku pracy. Spadek nominalnej dynamiki funduszu płac będzie znaczny, choć realna dynamika obniży się nieco mniej dzięki spadkowi inflacji. Ponadto dość duża będzie skala kolejnej waloryzacji rent i emerytur (ok. 6%). Dodatkowym wsparciem dla dynamiki dochodów do dyspozycji gospodarstw domowych ogółem będą zmiany w PIT i VAT (wg rządu w kieszeniach podatników zostanie 8 mld zł z PIT i 2 mld zł z VAT), przy czym większość środków z obniżki PIT trafi do osób o wyższych dochodach, a więc niższej skłonności do konsumpcji.

Inwestycje

Wsparciem dla aktywności inwestycyjnej będzie zwiększony napływ środków z UE (o ok. 2 mld euro), co w pewnym stopniu zniweluje efekt niższych inwestycji zagranicznych. Duża niepewność wiąże się z efektami rządowego „planu stabilności i rozwoju”. Niemniej wartość wzrostu limitu poręczeń i gwarancji oraz dodatkowej akcji kredytowej z BGK jest porównywalna z przyrostem kredytów dla firm w 2008 roku (ponad 40 mld zł).

Eksport

Wyniki eksportu będą zależeć od wzrostu PKB w UE, choć za sprawą słabszego złotego może wystąpić pozytywny dla polskich towarów i usług efekt substytucyjny. Jednocześnie, słabszy popyt krajowy (przy dużej jego importochłonności szczególnie w przypadku inwestycji) doprowadzi do silnego obniżenia dynamiki importu, zapewniając dodatni wkład eksportu netto do wzrostu PKB. Deficyt obrotów bieżących powinien obniżyć się w ciągu roku (z 5,3% do ok. 4% PKB), ale pogorszy się struktura jego finansowania.

Inflacja

Znaczne osłabienie popytu wewnętrznego i zmniejszenie napięć na rynku pracy działa w kierunku osłabienia fundamentalnej presji inflacyjnej (niezwiązanej z czynnikami egzogenicznymi). Już w ostatnim kwartale 2008 roku widoczne było obniżenie rocznej dynamiki

cen w niektórych kategoriach usług (np. restauracje i hotele). Najsilniej na obniżenie inflacji będzie jednak wpływać działanie czynników egzogenicznych, czyli przede wszystkim cen żywności i surowców. Widoczne już od szeregu miesięcy silne spadki cen surowców rolnych na świecie i większości towarów rolnych w kraju, spowodują znaczne obniżenie rocznej dynamiki cen żywności i napojów bezalkoholowych. Można też założyć, że roczna dynamika cen w transporcie będzie ujemna. Elementem ograniczającym w kraju dezinflacyjny wpływ spadku cen surowców rolnych i przemysłowych na świecie będzie osłabienie złotego, choć – według szacunków – zniweluje to tylko część spadku cen światowych. Czynnikiem najsilniej inflacjogennym pozostaną koszty użytkowania mieszkania i nośników energii. W sumie, inflacja CPI prawdopodobnie powróci do celu 2,5% w połowie roku, a CPI bez cen żywności i energii już w styczniu spadnie poniżej celu.

Rynek kredytów

Dynamika kredytów ulegnie zapewne znacznemu obniżeniu w 2009 roku. Równolegle oczekiwany jest spadek dynamiki depozytów ogółem. W przypadku kredytów zadziała efekt kursowy (przy założeniu, że na koniec 2009 roku złoty będzie mocniejszy niż na koniec 2008 roku). Dodatkowym powodem będzie wyraźne zaostrzenie warunków kredytowych. Najsilniej obniży się dynamika kredytów mieszkaniowych jako efekt działania ww. czynników oraz wstrzymywania się części potencjalnych kredytobiorców z zakupem nieruchomości przez cały 2009 rok w oczekiwaniu na spadek cen. Z drugiej strony, pozytywny wpływ powinny mieć zmiany w programie dopłat do kredytów.

Stopy procentowe

W reakcji na znaczące spowolnienie wzrostu gospodarczego i dalszy spadek inflacji, Rada Polityki Pieniężnej prawdopodobnie będzie kontynuować łagodną politykę pieniężną.

Kurs złotego

W obliczu utrzymującej się podwyższonej awersji do ryzyka na świecie, kurs złotego prawdopodobnie pozostanie pod presją przez znaczą część roku. Należy się przy tym liczyć z występowaniem dużej zmienności kursowej ze względu na niestabilność nastrojów inwestorów. Złotemu nie będzie również sprzyjać odsuwająca się w czasie perspektywa przystąpienia do ERM II oraz trudna sytuacja budżetu. Wyraźne umocnienie polskiej waluty możliwe jest dopiero pod koniec roku wraz z poprawą nastrojów na międzynarodowych rynkach finansowych i początkiem ożywienia w gospodarce.

